

УДК:332.14:336.145

© Л.І. Кузнєцова, Т.П. Шинкоренко

ОБҐРУНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ТА ФІНАНСОВИХ РЕГУЛЯТОРІВ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В МОДЕЛЯХ ІАСБП

Запропонована та обґрунтована система економічних та фінансових регуляторів, за допомогою яких при розробці прогнозів стає можливим, з одного боку, здійснити попередній візуальний аналіз змін бюджетного процесу під впливом того або іншого регулятора, з іншого боку – визначити такі параметри цих регуляторів, що дозволяють оптимізувати бюджетний процес у конкретних умовах, що дозволяє використовувати економічні моделі ІАСБП як ефективний інструмент макроекономічного та регіонального управління. Для кожного з цих регуляторів визначено інтервал регулювання – шкала найбільш вірогідних або можливих змін у їх значенні.

Ключові слова: економічні моделі, економічні та фінансові регулятори, державний бюджет.

Для того, щоб будь-які економічні моделі перетворилися у ефективний інструмент макроекономічного та регіонального управління, необхідно виокремити ті важелі, які мають найбільший вплив на економічні процеси, і мати змогу дослідити цей вплив на основні макроекономічні параметри.

Розглядаючи регулятори як інструменти впливу держави в особі органів законодавчої та виконавчої влади на функціонування ринків товарів, капіталів, праці та суспільних послуг, для ІАСБП була сформована система економічних та фінансових регуляторів, за допомогою яких при розробці прогнозів є можливість, з одного боку, попереднього візуального аналізу змін бюджетного процесу під впливом того або іншого регулятора, з іншого боку, – визначити такі параметри цих регуляторів, що дозволяють оптимізувати бюджетний процес у конкретних умовах [1].

Формування системи регуляторів виходило з того, що вплив на бюджетний процес кожного з них повинен мати системний характер, а їх кількість – бути мінімальною, але достатньою для комплексного врахування усіх особливостей формування бюджету в Україні.

До цієї системи увійшли:

Економічні регулятори

- розмір мінімальної заробітної плати;
- ціна 1 т товарної вугільної продукції;
- ціна природного газу на кордоні України;

- цільова надбавка до ціни на природний газ;
- середня ціна 1 т низькооктанового бензину та дизпалива;
- ціна 1Квт/год електроенергії.

Переважання в системі економічних регуляторів цін на енергетичні ресурси, зумовлено тим, що українська економіка залишається однією з найбільш енергоємних економік у світі. Отже, вартість паливно-енергетичних ресурсів у значній мірі визначає, насамперед, рентабельність роботи економіки України, її ефективність, а відтак – і впливає на формування державних фінансів.

Фінансові регулятори

- ставка податку на прибуток підприємств;
- ставка податку на додану вартість;
- ставка податку з доходів фізичних осіб;
- середня ставка земельного податку;
- середня ставка акцизу на лікєро-горілчані вироби;
- середня ставка акцизу на виноробну продукцію;
- середня ставка акцизу на пиво;
- середня ставка акцизу на тютюн;
- курс долара США.

Для кожного з цих регуляторів експертною оцінкою було визначено інтервал регулювання – шкалу найбільш вірогідних або можливих змін у їх значенні. Зазначимо, що порогові показники регуляторів встановлені з урахуванням існуючої економічної ситуації та прогнозних передбачень її зміни в середньостроковій перспективі і при використанні комплексу моделей в подальшому можуть бути скориговані з урахуванням нових тенденцій розвитку економіки.

Економічні регулятори

Мінімальна заробітна плата

Інтервал регулювання – 1134 – 2000 грн.

Мінімальна заробітна плата (МЗП) – це один із найбільш важливих регуляторів економіки, який визначає, виходячи з існуючих економічних умов, нижчий поріг вартості робочої сили. Головною функцією МЗП як економічного регулятора є стабілізація соціально-економічної ситуації в країні. МЗП встановлюється на законодавчому рівні (як правило, Законом про Державний бюджет) і визначає розмір заробітної плати за просту, некваліфіковану працю, нижче якого не може встановлюватися оплата за виконану впродовж місяця норму робіт.

Зміна мінімальної заробітної плати здійснює вагомий вплив на всі сектори економіки та бюджетну сферу. Механізм впливу МЗП на формування бюджету наведений на рис. 1.

Підвищення рівня МЗП призводить до збільшення фонду оплати праці на підприємствах як низькокваліфікованих робітників, так і через тарифні сітки для всіх інших категорій працівників. Це збільшує базу оподаткування, навіть за умов використання на підприємствах

оплати праці в так званих „конвертах”, та, відповідно, надходження коштів від податку на доходи фізичних осіб до бюджету. Цей податок є одним з вагомих джерел наповнення бюджету, який за обсягом дещо перевищує надходження від податку на прибуток підприємств і формує більше 15% доходів зведеного бюджету України.

Рис. 1 – Механізм впливу МЗП на формування зведеного бюджету

Водночас зростання доходів сприяє підвищенню попиту населення на кінцеві товари та послуги, що стимулює розвиток підприємств, які виробляють таку продукцію, а також торгівлі. У свою чергу, збільшення обсягу реалізації продукції спричиняє нарощування доходів підприємств реального сектора економіки, що сприяє підвищенню надходжень від податку на прибуток.

Також підвищення МЗП активізує діяльність банківської сфери, оскільки зростання доходів населення призводить до збільшення обсягу депозитних вкладів та більш активного залучення кредитних ресурсів для задоволення потреб приватного попиту.

Зазначимо, що на практиці, окрім МЗП, вагомим соціальним регулятором слугує прожитковий мінімум, який визначає вартість набору продуктів, достатній для забезпечення нормального функціонування людини та збереження її здоров'я, а також мінімального набору непродовольчих товарів для забезпечення основних соціальних та культурних потреб особистості. Водночас, враховуючи наявність сильного зв'язку між розміром прожиткового мінімуму та МЗП, а також ту обставину, що розмір МЗП безпосередньо впливає на фонд заробітної плати підприємств та установ, до якого прив'язані багато інших змінних комплексу моделей ІАСБП, використовується лише один соціальний регулятор, а саме МЗП.

Ціна природного газу на кордоні України

Інтервал регулювання – 100–700 (200–600) дол. США за 1000 куб. м.

Включення ціни природного газу до системи регуляторів для ІСАБП зумовлено значним впливом на бюджетний процес, який визначається, насамперед, тим, що вартість природного газу є основним фактором формування тарифів на теплову та електричну енергію. У свою чергу, це у значній мірі впливає на собівартість товарів та послуг, зумовлюючи відповідні зміни у тарифах на житлово-комунальні послуги, цінах виробників та споживчих цінах.

Якщо ціна на природний газ падає, то і тарифи та ціни на товари та послуги також падають, що зумовлює зростання попиту, а відтак – збільшення обсягів торгівлі та виробництва. Навіть якщо при цьому рентабельність виробництва дещо знизиться, збільшення його обсягів забезпечить збільшення бази оподаткування і надходження податків до бюджету.

Якщо ж ціна природного газу підвищується, то це призводить до підвищення цін виробників, споживчих цін та тарифів ЖКГ, що обмежує попит на товари та послуги та зумовлює падіння виробництва та обсягів торгівлі. Як правило, падіння платоспроможного попиту виступає чинником, що не дозволяє компенсувати зростання витрат виробництва ростом цін, і рентабельність починає падати, що зменшує базу оподаткування і надходження податків до бюджету, а також інвестиційний потенціал подальшого розвитку.

Схематично значення цього регулятора у бюджетному процесі можна представити наступним чином (рис. 2).

Для місцевих бюджетів цей регулятор через тарифи на ЖКП відіграє важливу роль у визначенні коштів, необхідних для надання субсидій населенню.

Цільова надбавка до ціни на природний газ

Інтервал регулювання – 0,05–0,25 (2–4)%

Цей збір належить до загальнодержавних зборів і надходить до спеціального фонду державного бюджету, кошти якого спрямовуються на оновлення енергетики України. Включення цільової надбавки до ціни на природний газ до системи регуляторів для ІСАБП зумовлено тим, що вона бере участь у формуванні кінцевої ціни на газ для споживачів.

Цільова надбавка до ціни на природний газ підвищує ціну газу для споживачів, тож схема її впливу на бюджетний процес аналогічна викладеній вище. У теперішній час вона встановлена у розмірах :

- 4 відсотки – на обсяги природного газу, що постачається для населення;

Математичне моделювання в економіці

– 2 відсотки на обсяги природного газу, що постачаються на підприємства комунальної теплоенергетики, теплові електростанції, електроцентралі та котельні суб'єктів господарювання, зокрема блочні (модульні) котельні (в обсязі, що використовується для надання населенню послуг з опалення та гарячого водопостачання, за умови ведення такими суб'єктами окремого приладового та бухгалтерського обліку тепла і гарячої води), для бюджетних установ, промислових та інших суб'єктів господарювання та їх відокремлених підрозділів, що використовують природний газ.

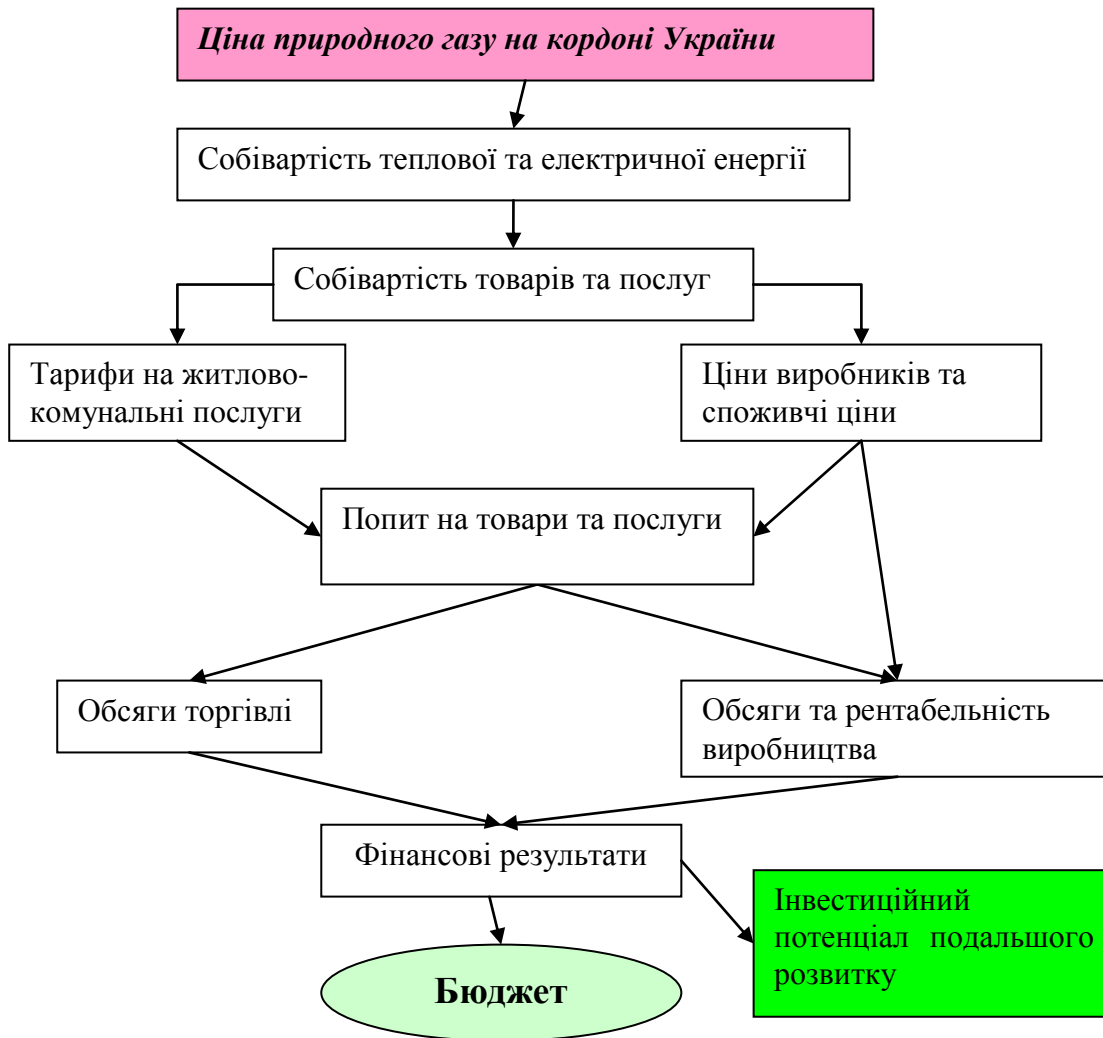

Рис. 2 – Механізм впливу ціни природного газу на формування бюджету

Ціна 1Квт/год електроенергії

Інтервал регулювання – 30–70 (30–150) коп.

Включення ціни на електроенергію до системи регуляторів для ІАСБП зумовлено системним впливом цього параметра на бюджетний процес, який визначається тим, що ціна електроенергії виступає ваговою складовою як виробничих витрат, так і у безпосередньому споживанні населення. Підвищення ціни на електроенергію зумовлює зростання виробничих

витрат і потребує прискорення цінової динаміки: ціни виробників зростають, посилюючи інфляційний тиск, що призводить до зростання і споживчих цін.

Споживання електроенергії населенням в сучасних умовах не може бути суттєво зменшено. Внаслідок цього частина населення з низьким рівнем доходів при підвищенні ціни на електроенергію обмежує споживання інших товарів та послуг. Тобто платоспроможний попит на товари та послуги скорочується, зумовлюючи зменшення обсягів торгівлі та виробництва і обмежуючи рівень рентабельності. У свою чергу, це призводить до зменшення бази оподаткування і надходжень податків до бюджету.

Здешевлення електроенергії означає скорочення виробничих витрат та зростання рентабельності виробництва. Крім того, зменшення коштів, необхідних на оплату за спожиту населенням електроенергію, підвищує загальну купівельну спроможність населення, що зумовлює зростання попиту на товари та послуги, збільшення обсягів виробництва і торгівлі, а отже, – і надходжень до бюджету.

Схематично значення цього регулятора у бюджетному процесі можна представити наступним чином (рис. 3).

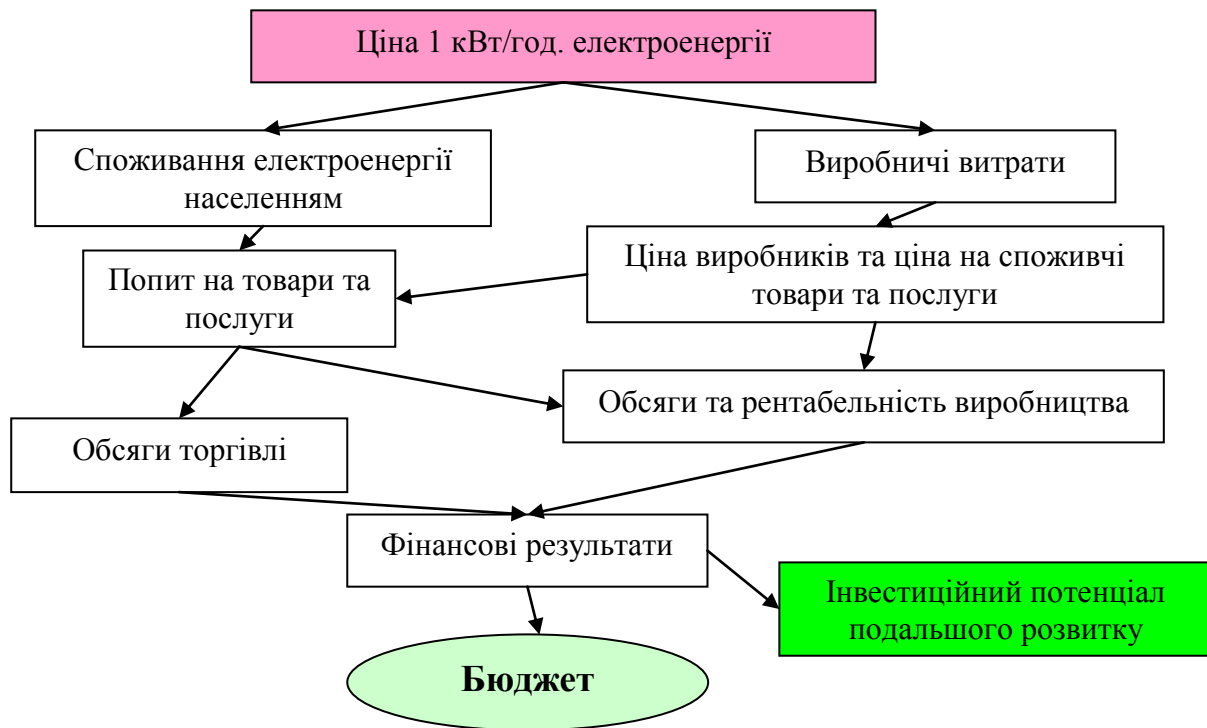

Рис. 3 – Механізм впливу ціни за електроенергію на формування бюджету

Фінансові регулятори

Ставка податку на прибуток підприємств

Інтервал регулювання – 15–35%

Податок на прибуток належить до загальнодержавних податків [2].

Включення ставки податку на прибуток підприємств до системи регуляторів для ІАСБП зумовлено вагомим внеском цього податку у формування бюджету. На податок з прибутків підприємств припадає близько 18–20% доходів Державного бюджету України і понад 12% – Зведеного бюджету. Крім того, розмір ставки податку на прибуток у значній мірі формує загальне податкове навантаження підприємства, що означає його важливість як регулятора виробництва та фінансової дисципліни.

Ставка податку на прибуток формує рівноважні ціни на товари та послуги і через них впливає на загальний попит на ринку товарів. При збільшенні ставки податку на прибуток підприємств зростають і ціни, що зумовлює певне зниження попиту на товари та послуги, скорочення їх реалізації, а відтак – призводить до падіння виробництва та погіршення фінансових результатів. Втрати в обсягах можуть не компенсувати збільшення податків від підвищення ставки. Це не лише може зменшити загальні надходження до бюджету, але й суттєво погіршити інвестиційний потенціал подальшого розвитку підприємств. Зниження податку може мати навпаки позитивні наслідки для бюджетного процесу, так як зумовить зниження рівноважних цін і зростання попиту на товари і послуги, що означатиме збільшення обсягів виробництва, а отже, – і бази оподаткування.

Схематично значення цього регулятора у бюджетному процесі можна представити наступним чином (рис. 4).

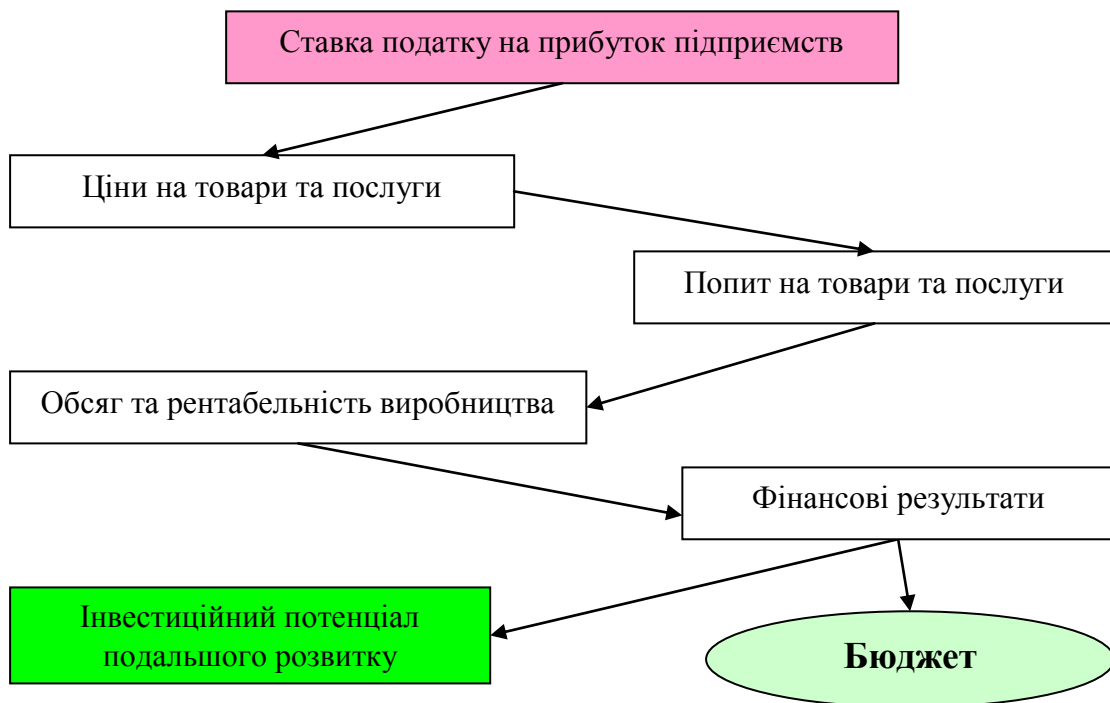

Рис. 4 – Механізм впливу ставки податку на прибуток підприємств на формування бюджету

Ставка податку на додану вартість

Інтервал регулювання – 10–30%

Податок на додану вартість належить до загальнодержавних податків [2].

Включення ставки податку на додану вартість до системи регуляторів для ІАСБП зумовлено тим, що саме на цей податок припадає найсуттєвіша частина надходжень до бюджету України: майже половина доходів Державного і понад 30% Зведеного бюджету України формується за рахунок податку на додану вартість. Досить висока ставка цього податку і значна її волатильність посилює значимість податку на додану вартість як регулятора економічного розвитку загалом і бюджетного процесу зокрема.

Підвищення ставки ПДВ безпосередньо означає зростання ціни на відповідні товари та послуги, що на першому етапі збільшує надходження до бюджету від цього податку, проте одночасно призводить до падіння платоспроможного попиту, скорочення обсягів торгівлі та виробництва. І підвищення ставки ПДВ може не компенсувати втрати у надходженнях внаслідок зменшення бази оподаткування.

Крім того, якщо підвищення цін обмежується платоспроможністю споживачів, то відбувається погіршення фінансових результатів підприємств, що зменшує надходження від податку на прибуток та інвестиційний потенціал подальшого розвитку.

Зниження податку на ПДВ відповідно зменшує доходну частину бюджету, проте при певних умовах це може бути компенсовано за рахунок збільшення бази оподаткування, так як зниження цін забезпечує зростання попиту і нарощування торговельного обороту та виробництва.

Схематично значення цього регулятора у бюджетному процесі можна представити наступним чином (рис. 5).

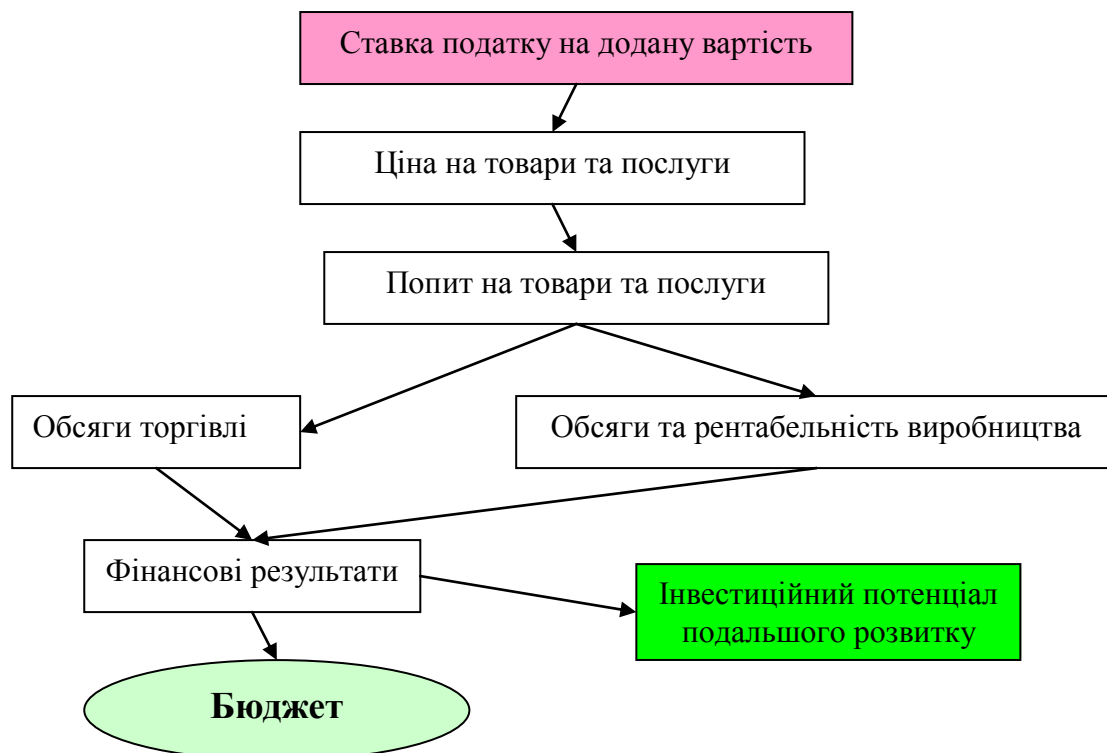

Рис. 5 – Схема впливу ставки податку на додану вартість на формування бюджету

Ставка податку з доходів фізичних осіб

Інтервал регулювання – 2–25%

Податок з доходів фізичних осіб належить до місцевих податків [2].

Включення ставки податку з доходів фізичних осіб до системи регуляторів для ІАСБП зумовлено не лише тим, що цей податок є одним з основних, що формують місцеві бюджети (майже 80% доходів) та на який припадає понад 15% доходів Зведеного бюджету України, але й тим, що він може виступати ефективним інструментом регулювання рівня та розмежування доходів населення, а відтак – і структури споживання.

Вплив цього регулятора на бюджетний процес є надзвичайно складним внаслідок особливостей економіки України. До таких, насамперед, відноситься значне поширення тіньових доходів, різке розшарування населення за рівнем доходів та велика частка населення з доходами на межі мінімального споживання. Тому зміни ставки податку з доходів фізичних осіб не коректно розглядати апріорі як таке. Доцільно розглядати зміни ставки цього податку лише для окремих категорій населення. Проте загальна схема впливу зміни податку з доходів фізичних осіб може бути представлена наступним чином (рис. 6).

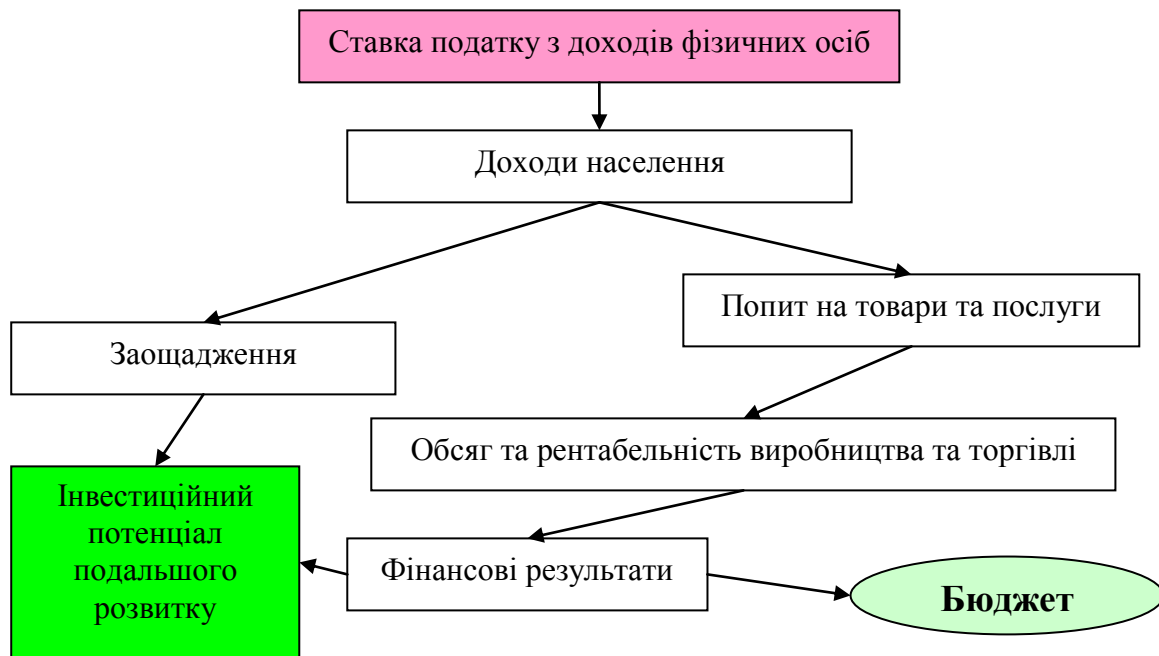

Рис. 6 – Схема впливу ставки податку з доходів фізичних осіб на формування бюджету

Підвищення ставки податку з доходів фізичних осіб забезпечує на першому етапі збільшення надходжень до місцевих бюджетів, проте одночасно «стимулює» розростання масштабів тіньових доходів, призводить до зменшення доходів населення, що, у свою чергу, зумовлює падіння платоспроможного попиту на товари та послуги, а також заощаджень, у тому числі і у вигляді банківських депозитів, які можуть слугувати кредитними ресурсами для економічного розвитку. Падіння попиту впливає на обсяги та рентабельність

виробництва та торгівлі, викликаючи їх падіння, а також погіршення фінансових результатів і зменшення надходжень до бюджету від податків на прибуток та ПДВ.

Зменшення ставки на першому етапі зменшить і відповідні надходження до місцевих бюджетів.

Проте для Державного та Зведеного бюджету ці втрати можуть бути компенсовані за рахунок зростання доходів, розширення попиту на товари та послуги, приросту виробництва і торгівлі та покращання фінансових результатів їх діяльності, що збільшить надходження від податку на прибуток та ПДВ. Крім того, зростання доходів сприятиме і збільшенню заощаджень, що з урахуванням покращання фінансових результатів підприємств зумовить приріст інвестиційного потенціалу подальшого розвитку.

Середня ставка земельного податку

Інтервал регулювання – 0,93–11,16 коп за кв. м.

Ставки земельного податку встановлено з одного гектара сільськогосподарських угідь у відсотках від грошової оцінки цих угідь [2].

Земельний податок введено з метою формування ресурсів для фінансування заходів з раціонального використання й охорони землі, підвищення родючості ґрунтів, відшкодування власникам землі і землекористувачам витрат, пов'язаних з веденням господарства на землях гіршої якості, а також для фінансування розвитку інфраструктури населених пунктів.

Новий Податковий Кодекс відносить податок на землю до загальнодержавних податків, але у теперішній час кошти від сплати податку на землю надходять до місцевих бюджетів.

Податок на землю формує кошти спеціального призначення, тож окрім того, що це забезпечує відповідні витрати, він має й опосередкований вплив на бюджетний процес, загальну схему якого можна представити наступним чином (*рис. 7*).

Тобто при підвищенні ставки земельного податку у місцевих бюджетах накопичується більше коштів спеціального призначення, за рахунок яких можна здійснити комплексні заходи з підвищення родючості ґрунтів, що підвищить врожайність сільськогосподарських культур, компенсувати втрати від користування неродючими землями, що забезпечить додаткові обсяги сільськогосподарської продукції, покращити інфраструктуру населених пунктів, що покращить якість життя в аграрному секторі, а також забезпечить зменшення втрат сільськогосподарської продукції при транспортуванні та зберіганні. Комплекс цих заходів дозволить підвищити ефективність сільськогосподарського виробництва та покращити його фінансові результати. У свою чергу, це дозволить накопичувати інвестиційний потенціал подальшого розвитку аграрного сектора, стимулюватиме попит на товари сільськогосподарського призначення, що забезпечить відповідне зростання обсягів виробництва цих товарів, покращення фінансових результатів у їх виробників та збільшення надходжень до бюджету від їх прибутків та ПДВ.

Проте більшість цих наслідків проявиться у подальшому, а на першому етапі підвищення ставки може суттєво погіршити фінансові результати сільгоспвиробників, що матиме прямо протилежний вплив.

Зниження податку зменшує податкове навантаження на сільськогосподарських виробників, що дозволяє їм утримувати конкурентні ціни на продукцію і підвищує її реалізацію з усіма відповідними наслідками, проте не дозволяє здійснювати у повному обсязі ті заходи, для яких призначені кошти із земельного податку, що обмежує подальший розвиток аграрного сектора і підвищення його ефективності.

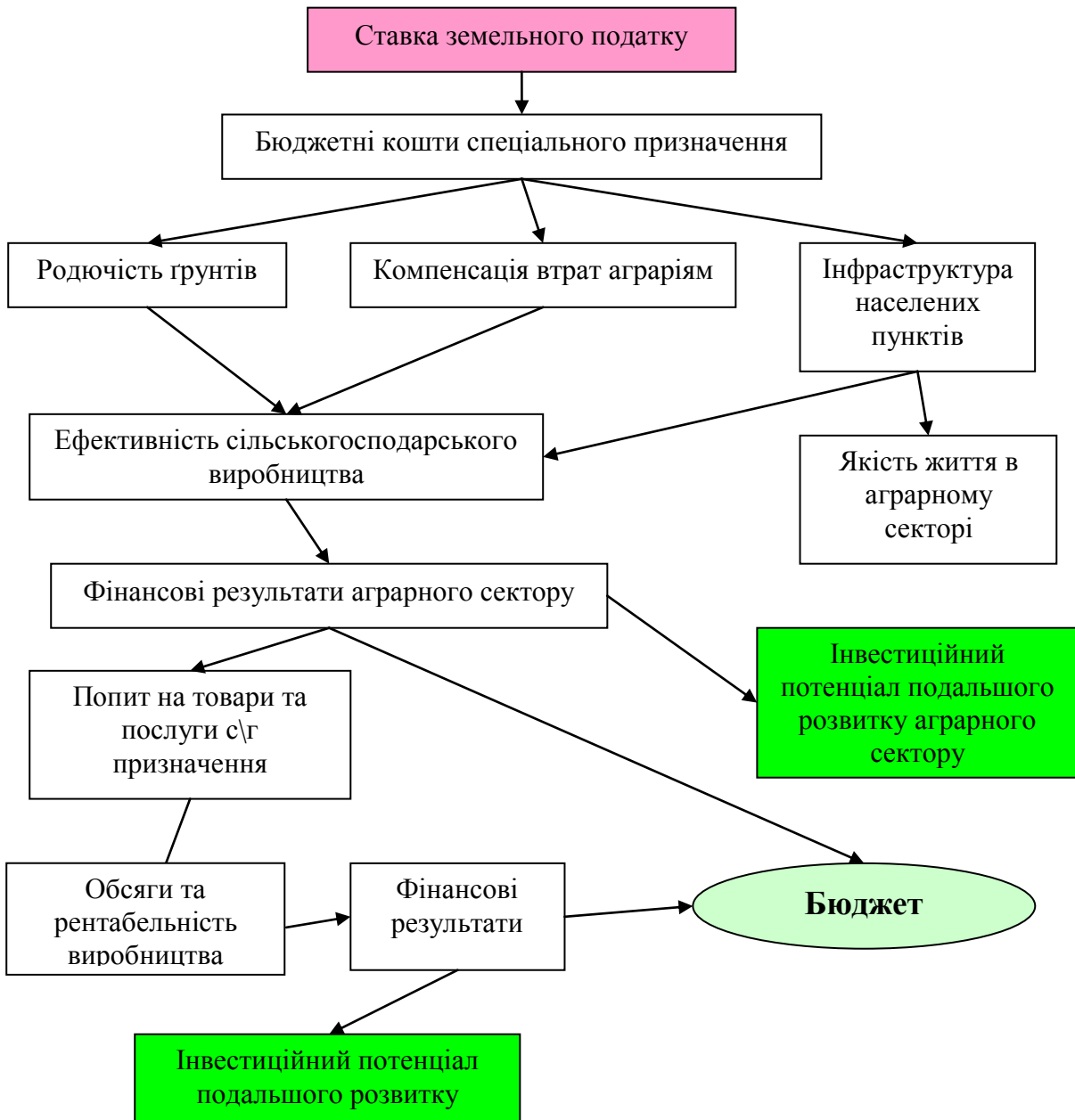

Рис. 7 – Механізм впливу ставки земельного податку на формування бюджету

Середня ставка акцизних зборів

Акцизні збори – це непрямі податки, що встановлюються на підакцизні товари, включаються до їх вартості, підвищуючи ціни реалізації, і є безпосереднім джерелом наповнення державного бюджету. Перелік підакцизних товарів і ставки акцизного збору встановлюються

законодавством і є єдиними на всій території країни. Частка загальних надходжень від акцизного податку з вироблених в Україні та ввезених на митну територію України підакцизних товарів до зведеного бюджету складає 8–9% [2].

Водночас підвищення цін, внаслідок зростання ставок акцизного податку, може скорочувати попит на таку продукцію, що позначиться на обсягах реалізації і доходах підприємств, які виробляють підакцизну продукцію, а отже, на розмірі податку на прибуток. Механізм впливу зміни ставок акцизного податку на бюджет наведений на рис. 8.

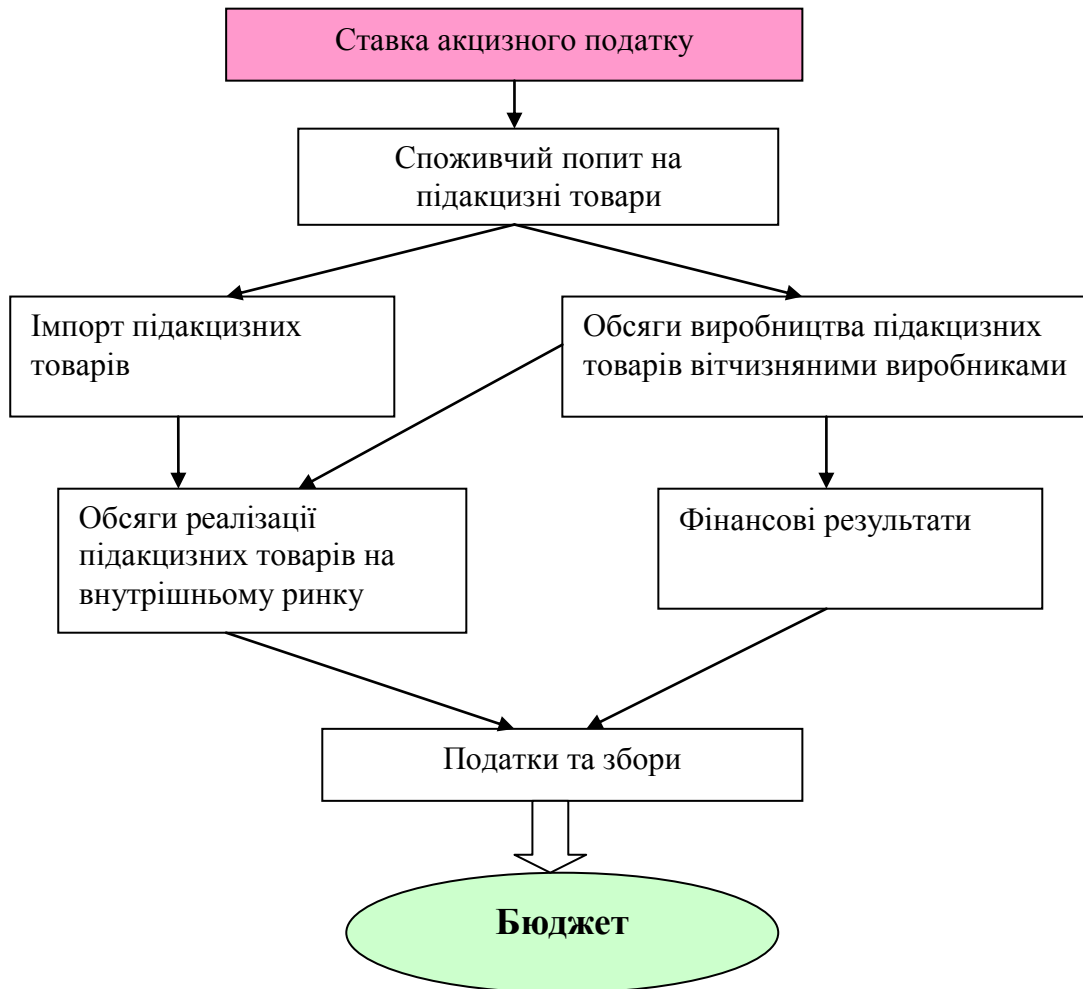

Рис. 8 – Механізм впливу ставки акцизного податку на бюджет

В комплекс моделей при розрахунку надходжень до бюджету включено всі підакцизні товари, але в якості фінансових регуляторів обрано акцизні ставки на обмежену групу товарів, що є шкідливими для здоров'я і підвищення ставок акцизного податку на які не буде впливати на задоволення основних потреб населення. До цієї групи регуляторів увійшли п'ять складових, а саме: ставки акцизу на лікєро-горілчані вироби, виноробну продукцію, пиво та тютюн. У відповідності до Податкового кодексу України існує значна кількість ставок в середині кожної із зазначених товарних груп. З метою спрощення модельних

розрахунків пропонується використовувати ставки не на окремі товари, а їх середні значення по групах, порогові значення яких наведені нижче.

Середня ставка акцизу на лікєро-горілчані вироби

Інтервал регулювання 20 – 40 грн./л

Середня ставка акцизу на виноробну продукцію

Інтервал регулювання 2,6 – 6 грн./л

Середня ставка акцизу на пиво

Інтервал регулювання 0,81– 3,6 грн./л

Середня ставка акцизу на тютюн

Інтервал регулювання 35– 400 грн./ тис. шт.

Курс долара США

Інтервал регулювання – 6 – 12 грн./дол. США.

Зовнішній ринок справляє значний вплив на розвиток української економіки, з одного боку, визначаючи попит на продукцію експортерів, а з іншого, насиченість внутрішнього ринку імпортованою продукцією. На практиці фінансове регулювання господарських процесів, що залежать від експортно-імпортних операцій, може здійснюватися зміною валютного курсу, який підтримується інтервенціями НБУ на валютному ринку, ставки рефінансування та нормативами обов'язкового резервування по пасивних операціях (для залучення коштів у гривні та іноземній валюті) та по активних операціях формуванням резервів для покриття можливих втрат по кредитних операціях.

Оскільки ставка рефінансування прив'язана до інфляції, яка в Україні більшою мірою залежить від валютного курсу, а формування обсягів депозитів та кредитів зумовлюється не стільки політикою банків, скільки поточною інституційною ситуацією (яка визначає розміри вільних грошових коштів у економічних суб'єктів, ступінь довіри до банківської системи, схильність до довгострокового інвестування тощо), в якості фінансового регулятора в комплексі моделей застосований лише валютний курс, а саме курс гривні до долара США. Вибір зазначеного показника валютного курсу зумовлений тим, що долар США є однією з основних резервних валют у світі.

Зазначимо, що зміна валютного курсу справляє різноспрямовану дію на окремих суб'єктів господарської діяльності. Так, девальвація курсу гривні позитивно впливає на розвиток та доходи експортоорієнтованих підприємств, вітчизняних підприємств, які мають іноземних конкурентів на внутрішньому ринку країни, а також юридичних та фізичних осіб, що інвестують кошти у валюті. Водночас негативний вплив відчувають імпортери, юридичні та фізичні особи, що є позичальниками кредитів у валюті, а також споживачі споживчих та інвестиційних товарів. Підприємства, які не пов'язані з експортно-імпортними операціями і не мають іноземних конкурентів на внутрішньому ринку, впливу валютних ризиків не відчувають. Але в реальній економіці таких підприємств практично не існує. Знецінення національної валюти також призведе до ускладнень в погашенні зовнішнього державного боргу, збільшуючи навантаження на бюджет, а також суб'єктів господарської діяльності та фізичних осіб, які мають зобов'язання по кредитах у валюті.

І навпаки, при ревальвації гривні потерпає експортоорієнтований сектор економіки, при покращенні умов для імпортерів та споживачів.

Механізм впливу зміни валютного курсу на формування бюджету наведений на рис. 9.

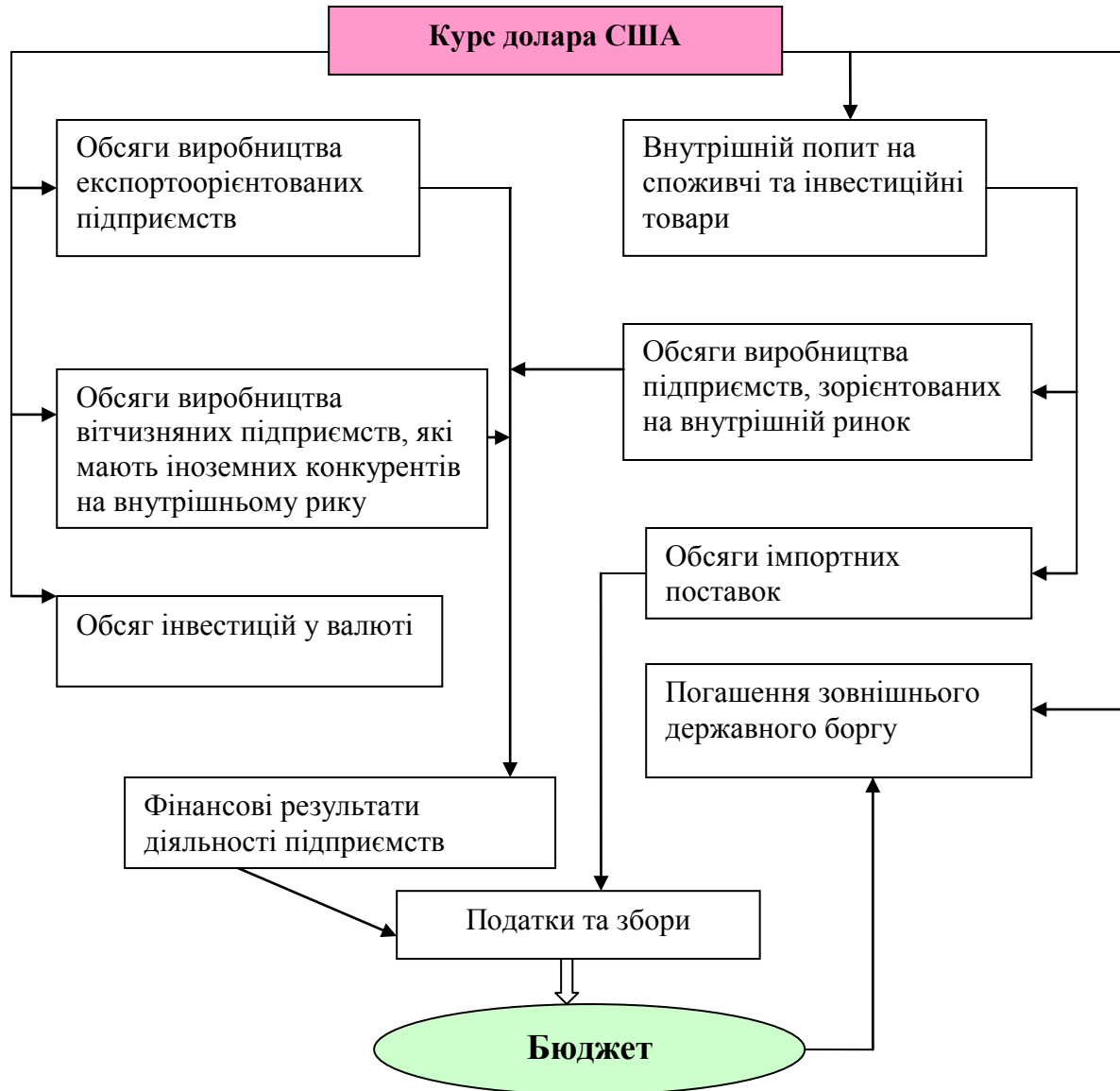

Рис. 9 – Механізм впливу зміни курсу долара США на бюджет

Таким чином, послаблення курсу гривні сприяє підвищенню цінової конкурентоспроможності українських виробників, насамперед продукції проміжного споживання та збільшенню її експортних поставок, що підвищує надходження валютних коштів до країни, обсяг прибутку експортоорієнтованих підприємств та відповідно податкових надходжень до бюджету. Але при цьому Україна залишатиметься своєрідним сировинним додатком для більшості інших країн. Тому покладатися на позитивний вплив девальвації національної валюти не варто, оскільки логічний взаємозв'язок „девальвація – зростання експорту – поліпшення торговельного балансу – економічне зростання” не спрацьовує, оскільки в умовах перехідної економіки із загальною нестабільністю, нерозвинутою інфраструктурою та відсутністю

ефективних інструментів хеджування валютних ризиків будь-які зміни валютного курсу стають пусковим механізмом ланцюгової реакції в економіці, що не завжди обертається для економіки позитивними наслідками. Проте ревальвація гривні позитивно впливатиме на основні макроекономічні показники країни у разі орієнтування країни на виробництво продукції не проміжного, а кінцевого споживання. А це неможливо без якісного оновлення економіки у напрямках створення нових підприємств у межах країни та модернізації виробництва.

Список використаної літератури

1. Как обосновать бюджетно-налоговую политику государства? Опыт научного проектирования и реализации автоматизированной системы сопровождения бюджетного процесса на региональном уровне: моногр. / В.П. Вишнеvский, Р.Н. Лепа, А.В. Половян и др.; под общ. ред. В.П. Вишнеvского / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2011. – 116 с.
2. Митний кодекс України. – Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44–45, № 46–47, № 48, ст. 552.

Стаття надійшла до редакції 21.01.13 українською мовою

© Л.И. Кузнецова, Т.П. Шинкоренко

ОБОСНОВАНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКИХ И ФИНАНСОВЫХ РЕГУЛЯТОРОВ, ИСПОЛЬЗУЕМЫХ В МОДЕЛЯХ ИАСБП

Предложена и обоснована система экономических и финансовых регуляторов, с помощью которых при разработке прогнозов становится возможным, с одной стороны, осуществлять предварительный визуальный анализ изменений бюджетного процесса, происходящих под влиянием того или иного регулятора. С другой стороны – определять те параметры этих регуляторов, которые позволяют оптимизировать бюджетный процесс в конкретных условиях, что позволяет использовать экономические модели ИАСБП как эффективный инструмент макроэкономического и регионального управления. Для каждого из этих регуляторов определен интервал регулирования – шкала наиболее вероятных или возможных изменений в их значениях.

© L.I. Kuznetsova, T.P. Shynkorenko

GROUND OF ECONOMIC AND FINANCIAL REGULATORS WHICH ARE USED IN MODELS IASBP

Offered and the grounded system of economic and financial regulators by which at development of prognoses becomes possible from one side to carry out the previous visual analysis of changes of budgetary process under act of that or other regulator, de autre part – to determine such parameters of these regulators which allow to optimize a budgetary process in concrete terms, that allows to use the economic models of IASBP as effective instrument macroeconomic and regional.